

POSTANOWIENIE

4 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

na posiedzeniu niejawnym 4 lipca 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z wniosku K. K., K. K.1, Ł. K., D. M., S. S. i M. L.
z udziałem E. K., G. S., T. G., D. K., Prowincji [...] w O.
o dział spadku po G. K., M. K. i K. K.2,
na skutek skargi kasacyjnej E. K. i G. S.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Opolu
z 29 grudnia 2021 r., II Ca 838/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W świetle art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uczestniczki G. S. i E. K. powołały się na istotne zagadnienie prawne „(...) polegające na ustaleniu, czy przy ustaleniu współwłaściciela dającego najlepszą gwarancję prowadzenia gospodarstwa można uwzględnić inne osoby, którymi może się posłużyć albo które mogą mu w tym pomóc, a także kryteriów ustalenia takiej osoby, wreszcie rozważenia w tym kontekście interesów innych współwłaścicieli”. Wskazały również na potrzebę wykładni – w tym samym zakresie – art. 214 § 2 k.c. i częściową oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

W świetle utrwalonego stanowiska, powołanie się na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on precedensowy (nowy) charakter lub znaczenie dla rozwoju prawa. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych przepisów prawa i zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą; konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14).

Powołanie się na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga z kolei wykazania, że określony przepis prawa lub zespół tych przepisów, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w judykaturze w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08 i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07).

Bliższa analiza wniosku nie pozwalała uznać, by skarżące wykazały twierdzone przyczyny kasacyjne.

Zgodnie z art. 214 § 1 i 2 k.c. w razie braku zgody wszystkich współwłaścicieli, sąd przyzna gospodarstwo rolne temu z nich, który je prowadzi lub

stale w nim pracuje, chyba że interes społeczno-gospodarczy przemawia za wyborem innego współwłaściciela; jeżeli zaś warunki te spełnia kilku współwłaścicieli albo jeżeli nie spełnia ich żaden ze współwłaścicieli, sąd przyzna gospodarstwo rolne temu z nich, który daje najlepszą gwarancję jego należytego prowadzenia. Sformułowanie „najlepsza gwarancja należytego prowadzenia gospodarstwa” stanowi zwrot niedookreślony, pozostający sądowi świadomy luz interpretacyjny i wymagający uwzględnienia ogółu okoliczności danej sprawy, z tym zastrzeżeniem, że chodzi o okoliczności mające znaczenia dla tego, który ze współwłaścicieli jest w największym stopniu predestynowany do prowadzenia gospodarstwa. Materia taka ma z istoty rzeczy kazuistyczny charakter i nie stwarza podstaw do formułowania ogólniejszych, jurydycznych wskazówek w ramach przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., której założeniem jest abstrakcyjny charakter rozważanego zagadnienia prawnego, wykraczający poza granice konkretnej sprawy i pozwalający nadać rozstrzygnięciu Sądu Najwyższego ogólniejsze znaczenie (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2020 r., I CSK 2/20 i z dnia 15 października 2020 r., I CSK 188/20).

Wywody wniosku nie stwarzały również podstaw do przyjęcia, by art. 214 k.c. wymagał wykładni ze względu na powstające na jego tle poważne wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie. Należy przy tym pamiętać, że o poważnych wątpliwościach interpretacyjnych lub rozbieżnościach w orzecznictwie można mówić tylko wtedy, gdy wątpliwości takie wynikają z treści przepisu lub zbiegających się na jego tle racji funkcjonalnych lub systemowych, względnie, jeżeli w orzecznictwie prezentowana jest niejednolita wykładnia konkretnego przepisu prawa, nie zaś jeżeli stosowanie przepisu, z racji jego językowej otwartości, może prowadzić do odmiennych efektów, będących skutkiem odniesienia jego hipotezy do ustaleń faktycznych i charakteru konkretnej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15, OSNC 2016, nr 2, poz. 29).

Ustalając termin spłat rat obciążających skarżące Sąd Okręgowy wziął pod uwagę datę zakończenia sezonu rolniczego, chwilę wydania gospodarstwa D. K. z uwagi na trwającą umowę dzierżawy i możliwość spłaty uczestniczek z zysku. Stanowiska tego, także z uwzględnieniem wieku uczestniczek, nie można było uznać za wadliwe w stopniu oczywistym i widocznym już *prima vista*, czego

wymaga przyczyna kasacyjna określona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 2013 r., III CSK 311/13, OSNC 2014, nr 7-8, poz. 83, z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 91 i z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji, nie znajdując w zakresie kosztów postępowania podstaw do odstąpienia od zasady wyrażonej w art. 520 § 1 k.p.c.

(K.G.)

[f.n]

